

In Europa sterven jaarlijks meer dan 100.000 werknemers aan een beroepskanker, maar het is niet of weinig geweten welke werknemers aan welke stoffen worden blootgesteld.

Meer en betere grenzen voor blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Het ACV maakt zich zorgen over de bescherming van werknemers tegen de blootstelling aan kankerverwekkende en andere gevaarlijke stoffen op de arbeidsplaats. In Europa sterven jaarlijks meer dan 100.000 werknemers aan een beroepskanker, maar het is niet of weinig geweten welke werknemers aan welke stoffen worden blootgesteld. We pleiten ervoor om op korte termijn te komen tot meer en betere grenzen voor blootstelling aan gevaarlijke stoffen.

De diversiteit aan stoffen waaraan werknemers worden blootgesteld is enorm. Recent stelde het 'European Chemicals Agency' (www.echa.europa.eu) via hun website een databank ter beschikking met informatie over 120.000 verschillende stoffen waaraan werknemers mogelijk worden blootgesteld en die verplicht door ondernemingen geregistreerd werden in het kader van de Europese REACH-reglementering. Volgens een studie over de baten van REACH, die in opdracht van de Europese Commissie werd uitgevoerd, geven naar schatting 4510 van deze stoffen aanleiding tot grote bezorgdheid. Het gaat om 1400 kankerverwekkende, mutagene of voor de voort-

planting gevaarlijke stoffen, 560 hormoonverstorende stoffen, 550 stoffen die allergische reacties kunnen veroorzaken en ongeveer 2000 stoffen die zich in het milieu kunnen ophopen.

2600 à 5500 kankerdoden per jaar

REACH zal op termijn een duidelijk beeld geven van de op de Europese markt aanwezige gevaarlijke stoffen en de risico's die verbonden zijn aan blootstelling, behalve dan voor de stoffen die in volumes beneden de registratiedrempel geproduceerd worden. Waar we veel minder en soms helemaal geen zicht op hebben is waar deze stoffen aanwezig zijn, hoe-

veel werknemers blootgesteld worden en aan welke concentraties van die stoffen.

Er zijn belangrijke problemen met de meting, de registratie en opvolging van de blootstelling aan gevaarlijke stoffen op de werkvloer en dus ook wat betreft de informatie hierover aan werknemers. Er is dringend nood om op nationaal niveau de verzameling van blootstellingsgegevens te harmoniseren en een nationale databank te creëren. Even problematisch is het verkrijgen van een globaal zicht op de gevolgen van de blootstelling aan deze stoffen. De weinige cijfers, vaak schattingen, waarover we beschikken zijn alarmerend. In een antwoord op een parlementaire vraag schat de minister van werk, Kris Peeters, het jaarlijkse aantal beroepsgerelateerde kankers in België tussen de 2600 en 5500 (4 à 8,5% van alle kankers). Voor de hele Europese Gemeenschap wordt het cijfer van 102.500 sterfgevallen

per jaar als gevolg van een beroepskanker aangenomen. Dit is echter slechts het topje van de ijsberg. Er bestaat een veelvoud aan andere ernstige aandoeningen als gevolg van een blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Deze problemen zijn niet of weinig gekend bij het grote publiek. Dit in schril contrast met de veel meer zichtbare arbeidsongevallen. Over de jaarlijkse 'slechts' 80 dodelijke ongevallen op de arbeidsplaats in België kan je uitgebreid lezen in de kranten en op de nieuwssites.

Preventie en grenswaarden

De bescherming van werknemers tegen gevaarlijke stoffen is in Europese en Belgische wetgeving geregeld en steunt op een risicoanalyse op basis waarvan volgens een strikte hiërarchie de nodige preventie maatregelen genomen moeten worden. Erg belangrijk in deze regel-

geving zijn de grenswaarden. Dit zijn maximale concentraties waaraan werknemers mogen worden blootgesteld. Aan deze referentiewaarden wordt het preventiebeleid afgetoetst. De Belgische wetgeving voorziet in een lijst van bijna 800 bindende grenswaarden voor gevaarlijke stoffen, waarvan 50 kankerverwekkende stoffen. Op Europees niveau is de situatie echter ronduit bedroevend. In 34 jaar tijd werden slechts 5 (vijf) bindende grenswaarden voor kankerverwekkende stoffen en 113 indicatieve (niet-bindende) grenswaarden voor andere stoffen vastgelegd... In vergelijking met het totaal aantal gevaarlijke stoffen dat circuleert op de Europese arbeidsplaatsen is dat schandelijk weinig. Uit een vergelijkende studie van 2007 bleek bovendien dat er vragen gesteld kunnen worden bij het beschermingsniveau van deze grenswaarden. Een referen-

tielijst van grenswaarden werd vergeleken met 18 systemen van grenswaarden uit 13 verschillende landen. De Europese lijst behaalde de op één na slechtste score (gemiddeld hoogste grenswaarden). Nochtans worden de Europese grenswaarden geacht gezondheidsgebaseerd te zijn. Ze zijn over het algemeen echter minder streng dan de grenswaarden die in individuele lidstaten worden vastgelegd.

Nood aan meer en strengere grenswaarden

Er is met andere woorden dringend nood aan een inhaaloperatie op Europees niveau, zowel wat betreft het aantal stoffen waarvoor een grenswaarde bestaat als voor het beschermingsniveau van die grenswaarden.

Europese actie tegen beroepskankers

28 april 2016 is de Werelddag voor veilig en gezond werk. Die stellen we volledig in het teken van alle werknemers die ziek werden als gevolg van een blootstelling aan kankerverwekkende en andere gevaarlijke stoffen. De cijfers zijn dan ook dramatisch. Jaarlijks sterven in Europa meer dan 100.000 werknemers door een beroepskanker. Volgens de laatste schattingen ligt dat cijfer voor België tussen de 2600 en de 5500.

Het ACV steunt ten volle de campagne van het Europees Vakverbond dat ijvert voor het op korte termijn vastleggen van bindende Europese grenswaarden voor 50 van de meest gebruikte kankerverwekkende stoffen. Op blz. 18 vind je de infografiek die het EVV verspreidde. België heeft al voor een 50-tal kankerverwekkende stoffen een grenswaarde, maar deze zijn niet altijd streng genoeg en niet altijd voor de meest prioritaire stoffen.

We willen ook een stap verder zetten en tot een Europese harmonisatie komen van de grenswaarden voor alle gevaarlijke stoffen. Concreet vragen we dat de strengste grenswaarde die van toepassing is in een Europees land de norm wordt in heel Europa. Zo beschermen we werknemers beter en voorkomen we concurrentie ten koste van de gezondheid van werknemers.

We vroegen ondertussen tientallen Belgische wetenschappers en preventiedeskundigen om deze vraag openlijk te steunen. We houden jullie zeker op de hoogte van het resultaat van deze campagne.

www.rethinkrefit.eu

Het Europees Vakverbond ijvert voor het op korte termijn vastleggen van bindende Europese grenswaarden voor 50 van de meest gebruikte kankerverwekkende stoffen.

Stop kanker door werk

Meer dan 100.000 sterfgevallen per jaar: kanker is de belangrijkste werkgerelateerde doods-oorzaak in de EU-28

Ramingen van sterfgevallen door werkgerelateerde kanker per EU-land in 2011 (Takala-rapport 2015)

53% van alle werkgerelateerde sterfgevallen is het gevolg van kanker

DEZE DODEN ZIJN TE VOORKOMEN

Enkele van de belangrijkste kankerverwekkende stoffen op het werk

50 kankerverwekkende stoffen veroorzaken meer dan 80% van alle blootstelling op het werk

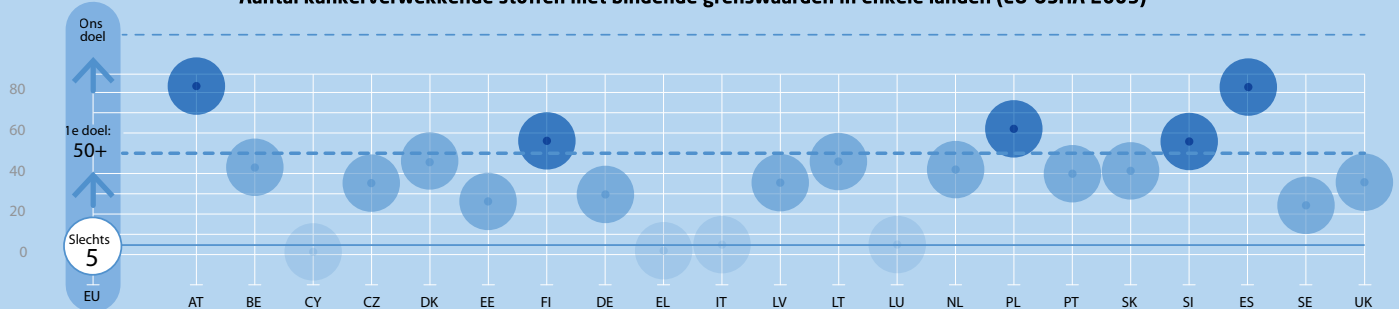
5 is het huidige aantal bindende grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling op Europees niveau.

Grenswaarden zijn minimale beschermings-niveaus tegen gevaarlijke stoffen op het werk.

Er zijn binnen de Europese Unie grote verschillen in beschermingsniveau van werknemers. Ieder land hanteert zijn eigen aantal grenswaarden en vaak ook nog verschillende niveaus voor dezelfde stof.

Aantal kankerverwekkende stoffen met bindende grenswaarden in enkele landen (EU-OSHA 2009)

Bindende grenswaarden zijn een essentieel instrument om blootstelling te beperken

Het EVV verzoekt de EU met klem de richtlijn voor kankerverwekkende of mutagene stoffen te actualiseren en voor minstens 50 meest kankerverwekkende stoffen bindende grenswaarden op te stellen.

Stem ACV, voor het betere werk in het Comité PB

Met die slogan voeren we op 28 april actie. We willen werknemers overtuigen om te stemmen op de ACV-kandidaten voor het Comité PB. De ACV-vertegenwoordigers in de Comités PB leveren immers goed werk en maken het verschil voor het welzijn van alle werknemers in de onderneming. En dat is nodig want nog te veel werknemers zijn slachtoffer van arbeidsongevallen of worden ziek door het werk:

- in 2014 vielen er in de privésector nog steeds 59 doden te betreuren op de werkvloer en liepen 11.534 werknemers een blijvend letsel op;
- tussen de 2600 en 5500 werknemers sterven jaarlijks als gevolg van een beroepskanker;
- 60% van de werknemers ervaart stress op het werk en 10% kampt zelfs met burn-outklachten;

- 23% van de werknemers heeft pijnlijke gewrichten door een overbelasting.

We delen in de week van 28 april folders uit om uit te leggen waarvoor de ACV-kandidaten zich in het Comité PB zullen inzetten: veilig en gezond werk, een vermindering van stress en werkdruk, een correcte vergoeding van slachtoffers en aangepast werk voor wie dit nodig heeft. Een goed werkend Comité PB met geëngageerde militanten is nog steeds de beste garantie voor de veiligheid en de gezondheid van alle werknemers.

We kunnen hierbij gebruik maken van het zorgvuldige, wetenschappelijke werk dat in heel wat Europese lidstaten werd uitgevoerd voor het vastleggen van nationale grenswaarden. Zulke grenswaarden uit individuele lidstaten die een beter beschermingsniveau garanderen kunnen eenvoudig overgenomen worden op het Europese niveau en zo van toepassing worden in alle lidstaten. Deze inhaalbeweging, een harmonisatie van de grenswaarden tussen de verschillende lidstaten komt de bescherming van de werknemers ten goede, maar ook de concurrentiepositie van de ondernemingen die het goed voorhebben met de

bescherming van hun werknemers. Door het grote verschil in grenswaarden binnen Europa zien we nog te vaak oneerlijke concurrentie ten koste van de gezondheid van werknemers.

Tegelijk moet werk worden gemaakt van een snellere procedure voor het vastleggen van nieuwe grenswaarden en de actualisatie van de grenswaardenlijst op Europees niveau. Concreet moet fors geïnvesteerd worden in menskracht en middelen om dit te

realiseren. Dit betekent onder meer dat budgetten moeten worden vrijgemaakt voor het noodzakelijke wetenschappelijk onderzoek naar veilige grenzen voor blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Het vastleggen van grenswaarden op zich zal niet alle problemen oplossen, omdat ze slechts een onderdeel zijn van een ruimer kader van preventiemaatregelen. Bovendien is het voor een aantal stoffen niet mogelijk om een veilige grenswaarde vast te leggen en blijft, zelfs met de strengste Europese grenswaarde, een bepaald risiconiveau bestaan. Maar ondanks deze beperkingen zijn we ervan overtuigd dat het veel beter is bindende grenswaarden te hebben dan helemaal geen grenswaarden. Een uitgebreide lijst van bindende Europese grenswaarden zal de werksituatie van miljoenen werknemers veel gezonder maken, heel wat menselijk leed vermijden en de maatschappelijke kost van de blootstelling aan gevaarlijke stoffen inperken.

66

“Een uitgebreide lijst van bindende Europese grenswaarden zal de werksituatie van miljoenen werknemers gezonder maken, heel wat menselijk leed vermijden en de maatschappelijke kost van de blootstelling aan gevaarlijke stoffen inperken.”

Kris Van Eyck, stafmedewerker dienst onderneming ACV

| Kris Van Eyck |